

Sigdal kommune
Borgestubakken 2
3350 PRESTFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ellen Nitter-Hauge, 22003552

Vurdering av båndtvang av hensyn til bufe i Sigdal kommune

Statsforvalteren har mottatt en henvendelse/klage på § 2 i forskrift om hundehold i Sigdal kommune (FOR-2007-03-08-382). Bestemmelsen utvider den alminnelige båndtvangplikten i hele kommunen, til også å omfatte perioden f.o.m. 21. august t.o.m. 30. september av hensyn til bufe.

Det er ikke klagerett på bestemmelser i kommunale forskrifter om utvidet båndtvang med unntak av ekstraordinær båndtvang av hensyn til viltet, noe innsender er klar over. Samtidig har Statsforvalteren et ansvar for at det ikke vedtas kommunale forskrifter som går lengre enn lovens hjemmelsgrunnlag tilsier.

Spørsmålet som tas opp med Statsforvalteren er om bufe faktisk beiter frem til 30. september i hele kommunen, altså utover beiteområdene slik disse er markert i beitekartene og opp mot fjellet. Vi siterer fra henvendelsen:

«Sigdal kommune praktiserer båndtvang i hele kommunen selv om det kun er definerte beiteområder i noen områder av kommunen. Jeg viser til kommunes beitekart som viser dette tydelig. Det er meget store områder utenfor beiteområdene som det ifølge loven ikke skal være båndtvang. Spesielt Norefjell området hvor det er mange hytteeiere som bruker fjellet til tur og som blir rammet av dette. Områdene er store og strekker seg over til nabokommunene Nore og Uvdal, Flå og Krødsherad.»

Kommunen har etter hundeloven § 6 andre ledd myndighet til å vedta kommunale forskrifter som utvider båndtvangen, og kan etter andre ledd bokstav e) vedta utvidet båndtvang av hensyn til husdyr, «i hele eller deler av kommunen i bestemt angitt tidsrom når husdyr normalt går ute».

Bestemmelsen tar bare sikte på å fange opp den ordinære beitesesong og kan ikke strekkes så langt at den omfatter alle tidspunkter hvor noen dyr unntaksvis går på beite.

Spørsmålet nå er om Sigdal kommune har gått utover hjemmelsgrunnlaget i hundeloven § 6 andre ledd bokstav e).

I forbindelse med revidert ny hundelov, foretok departementet en gjennomgang av kommunale forskrifter om utvidet båndtvang. Vi siterer fra lovens forarbeider:

«Departementet har i forbindelse med arbeidet med endringen av hundeloven gått igjennom alle gjeldende forskrifter om utvidet båndtvang som kommunene har vedtatt med hjemmel i hundeloven § 6 andre til fjerde ledd. I mer enn halvparten av forskriftene har kommunene fastsatt utvidet båndtvang i større grad enn de har adgang til etter hundeloven § 6. Dette er uheldig, siden det gjør at hunder hindres fra å utøve naturlig adferd, og vil ikke være å tråd med formålet om å legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder. Det er også problematisk at forskriftene er vedtatt uten tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag, da overtredelse av kommunale forskrifter er straffbart jf. hundeloven § 28.

Departementet er ikke kjent med at disse straffebestemmelsene har blitt brukt på overtredelser av kommunale forskrifter, men det er uansett uheldig at det forekommer uhjemlede bestemmelser som er straffesanksjonert.

Det fremstår derfor for departementet som at det er behov for virkemidler som kan sikre at kommunene overholder reglene i andre og tredje ledd når de fastsetter forskrifter etter denne paragrafen. Departementet foreslo i høringen to ulike alternativer for å løse denne problematikken.

I det første alternativet foreslo departementet å beholde nåværende lovtekst slik den er i dag. Kommunen beholder forskriftsmyndigheten, men det legges til rette for mer målrettet veiledning og oppfølging av kommunene. Departementet vil gi tydelig veiledning om hvordan bestemmelsen skal tolkes.

I det andre alternativet foreslo departementet at kommunenes forskrifter gitt med hjemmel i § 6 annet ledd bokstav c, d og e skulle godkjennes av statsforvalteren. Disse bestemmelsene ble valgt ut ettersom det er innenfor disse områdene kommunene i størst grad fraviker lovens begrensninger. Dette vil bety at slike forskrifter ikke er endelig vedtatte før statsforvalteren har stadfestet forskriften

Da den nye hundeloven ble vedtatt ble det første alternativet valgt. Vi siterer fra Innstillingen:

Dette vil være i tråd med Meld. St. 12 (2011-2012) Stat og kommune – styring og samspel, som legger til grunn at pedagogiske virkemidler overfor kommunene bør vurderes før det innføres juridiske styringsmidler. Veiledning som et pedagogisk virkemiddel skal derfor være første valget.

Statsforvalterens veiledning:

Det følger av hundeloven § 6 første ledd at en hund i tiden fra og med 1. april til og med 20. august, skal bli holdt i bånd eller være forsvarlig inngjerdet eller innestengt, slik at den ikke kan jage eller skade *husdyr, tamrein eller viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi*. Dette er den alminnelige (nasjonale) båndtvangstiden som gjelder over hele landet, for alle hunder.

Kommunene har videre, basert på sine lokalkunnskaper, fått forskriftskompetanse etter hundeloven § 6 andre ledd til å utvide tiden for båndtvang. Bestemmelsen er kommentert slik i lovens forarbeider:

«Aveiningen av om det trenges en slik forlenget alminnelig båndtvangsplikt gir kommunene et utstrakt rom for skjønnsutøvelse, ut fra den enkelte kommunes behov. I proposisjonen (samme sted) fremhever departementet enkelte momenter, dvs. «beliggenhet, mengden beitedyr og hester, utbredelsen av hundeholdet og hvilke hensyn hundeholderne tar uten så klare begrensende regler som ubetinget båndtvang gir. Ved vurderingen bør kommunen ta i betraktning at det etter lovutkastet for øvrig kreves at hundeholderne opptrer forebyggende, jf. særlig utk. §§ 3 og 4 første ledd.»

Adgangen til å utvide båndtvangstiden av hensyn til husdyr følger av hundeloven § 6 andre ledd bokstav e). Bestemmelsen tar som nevnt bare sikte på å fange opp den ordinære beitesesong og kan ikke strekkes så langt at den omfatter alle tidspunkter hvor noen dyr unntaksvis går på beite.

Hundeloven § 6 tredje ledd andre punktum presiserer at båndtvang etter § 6 bokstav e) «*bare kan innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter*».

Bestemmelsen er kommentert slik i lovens forarbeider:

«Departementet vurderer at eksisterende lovtekst understreker at det skal gjøres en aveining mellom behovet for sikring og hunders behov for utøvelse av naturlig atferd. Formålet bak hundeloven § 6 tredje ledd er å forhindre det at kommunene ikke innfører båndtvang utover det som er nødvendig og dermed ikke utover det behovet tilsier.»

Når forskriften ikke begrenses til deler av kommunen, gjelder den både for utmark og innmark. Statsforvalteren er klar over at mange beitedyr kan befinne seg på innmarks- og gårdsnære beiter i tiden f.o.m. 21. august t.o.m. 30. september da ikke alle dyrene er slaktemodne rett fra utmarksbeite, og noen skal brukes videre i avl.

For utmarksbeiting derimot vil Statsforvalteren be kommunen vurdere på ny om det er adgang til å vedta utvidet båndtvang utover de områdene som inngår i beitebrukskartene. Det vil selvfølgelig forekomme at dyr streifer og beiter også noe utenfor disse områdene, men det er ikke tilstrekkelig for å innføre båndtvang.

Kommunen kan begrense området for båndtvang, ved å presisere båndtvangens virkeområde gjennom grenser på kart som forskriften enten viser til eller som følger med forskriften.

Statsforvalteren viser også til hundeloven § 9 første ledd bokstav e) som sier at kommunen kan gjøre unntak fra båndtvangsreglene for "*særlige bruksformål, avgrensede områder eller nærmere angitte hunderaser eller typer*". Kommunen kan gjennom denne bestemmelsen også differensiere mellom ulike hunderaser, hunder som er trent til å ignorere sau m.m.

Med hilsen

Helge Nordby
seksjonssjef
Landbruksavdelingen

Ellen Nitter-Hauge
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Erik Bjørkum